

Rok změn e-podpisu

Vojtěch Kment

(vyšlo v ComputerWorld 8/2004 dne 27.2.2004 v redakční edici v sekci Komentáře-Názory-Analýzy, pro web uvolněno 26.3.2004 v původním znění a autorské sazbě)

Certifikační autority (CA) vydaly loni v ČR řádově několik set tisíc komerčních certifikátů, avšak jen necelé tři tisíce těch, které jsou určené pro styk s orgány veřejné moci. Po přešlapování budou letos změny.

Sedm stovek za certifikát od akreditované CA se běžnému občanu jeví jako špás pro který chybí využití. Úřady se zřizováním aplikací a podatelen ale nespěchají právě proto, že elektronických podání chodí málo. Ještě větší zklamání než poskytovatelé certifikačních služeb zažily firmy nabízející elektronické podatelný. Z průzkumů plyne, že v ČR bylo loni prodáno asi jen 150 až 200 e-podatelen, ačkoliv dle striktně dodržovaných předpisů by jimi měly být vybaveny nejen všechny úřady, ale i všech 6258 obcí.

Ani uvedené počty komerčních certifikátů nejsou tak dobré, jak se na prvý pohled zdají - valnou část z nich zprostředkovalo několik málo bank, které došly i k mému principiálnímu názoru, že nejvhodnějším provedením tele/home bankingu je elektronický podpis příkazu k úhradě. Banky též vědí, že další generace kreditních karet bude čipová, podpis bude v principu umět, ale možná jen pro finanční účely.

Komerční sféra je při použití e-podpisu typicky konkurenčně rozstříštěná. Moje čipová karta od mé banky mi je mimo správu mých účtů u ní nanic. Právě o to ale jde. Zda zvítězí **koncept**, že pro každého svého obchodního partnera **budu potřebovat pro podpisování zvláštní klíč a certifikát, tak jako dnes máme přehršel různých plastových karet v peněžence, anebo zda bude stačit karta jediná** jako nám běžně stačí jediná občanka /jde o analogie, ne o funkci/.

Jak a kde získat kritickou masu? Elektronický podpis není taková páka, aby i její úspěšné tržní prosazení sjednotilo konkurenční komerční subjekty na jejím jednotném používání. Asi **jediný, kdo může vytvořit relativně homogenní velkou uživatelskou bázi, užívající elektronický podpis v jeho čistě univerzální podobě, je státní správa.** Jakmile vznikne dostatek vnějších uživatelů komunikujících

s ní e-podpisy, komerční subjekty se přizpůsobí, aby je též mohly obsloužit.

Prosazení a udržení stejnorodosti, při zachování rozmanitosti použití a konkurence dodavatelů, vskutku opratě budoucnosti e-podpisu, tedy svírá Ministerstvo informatiky, nadáno k tomu potřebnými zákony. V jeho spřežení jsou resorty a úřady, které však k e-podpisu neprojevují takové nadšení. Důvody jsou různé, od nepodnikavosti úředníků, přenášení odpovědnosti mezi sebou, snaha napřed zapsat každou drobnost do novel až po objektivní důvody, jako jsou složitost a náklady implementace, jež vyhoví právně, technicky, zároveň ale i ekonomicky.

Rok 2004 by mohl být rokem zlomu v rozšíření e-podpisu. Úřady již nasbíraly zkušenosti s implementacemi, v několika resortech běží aplikace (např. přes tisíc podání k silniční dani v lednu). Námitky Svazu měst a obcí, že pro malé a střední obce jsou e-podatelný luxus, MČR nejspíš vyřeší outsourcingem funkcí přes vládní portál. Trh e-podpisu se hýbe, akreditovaná autorita bude mít čtyři nové spolumajitele. Nové finanční i organizační zázemí by mohlo certifikáty více rozšířit i zlevnit.

Nebo přijde další rok e-kocoviny? Budou mít banky chuť používat certifikáty vydané certifikační autoritou vlastněnou konkurentem, nebo dokonce spolupracovat jako registrační autority? Uklidní velká novela zákona o elektronickém podpisu, jež je právě nyní v parlamentu, ty úředníky, kteří za její znění lobovali? Myslím, že MČR novelou zbytečně ztratilo legislativní tempo, e-podpisu se však vysloveně neublíží. E-podpis musí být pevný, ne však jako gordický uzel novely, ale jako průzračná krystalová mřížka. Za jisté mám, že technologie je připravena a e-podpis se jednou prosadí. Zda právě letos, závisí i na vás.

Autor je konzultant e-podpisu /www.vkc.cz/